

Respekt og ansvar

- fokus på lærerprofessionen

Kære medlem

Når vi skal sikre dig de bedst mulige arbejdsforhold, tager vi udgangspunkt i "professionsstrategien". Det har vi valgt, fordi engagerede og kompetente lærere med gode muligheder for at påtage sig ansvaret for undervisningen er forudsætningen for kvalitet i skolens arbejde. Men respekten for – og anerkendelsen af – det arbejde, der udføres af fagprofessionelle i den offentlige sektor, er under pres i disse år. Det sker bl.a., fordi nye styringsformer i den offentlige sektor i stigende grad handler om kontrol og en blind tro på, at alt blot kan måles, vejes og gøres op i kroner og ører – en tendens, der fejer hen over Europa.

Det kræver et modspil. Det kræver, at professionsbevidstheden styrkes – og at vi på det grundlag i fællesskab møder de udfordringer, vi står over for. Vi håber, at du vil bruge denne pjece som inspiration. Inspiration til drøftelser med kollegaer og andre om sammenhængen mellem den gode skole og de rammer, der gives for lærerarbejdet.

Venlig hilsen

Hovedstyrelsen

Gør op med fordommene

De seneste uger har du oplevet en klar forringelse omkring din post. Den kommer først langt ud på eftermiddagen, og ofte modtager du breve, der ikke er til dig. Dine breve er lang tid undervejs eller afleveret hos din nabo. Da du en dag møder postbudet, beklager du dig. Postbudet begynder herefter på en lang indviklet forklaring om et nyt sorteringssystem, omlægning af ruter og arbejdsgange. - Kan du genkende noget?

Postbudets grundige årsagsforklaringer løser naturligvis ikke dit problem. Du vil bare gerne have din post til tiden. På tilsvarende vis hjælper det sjældent forældrene og eleverne, at vi starter med at fortælle om vores aftaler og arbejdsgange, når de kommer til os med problemer eller tvivl.

Snakken om lærerfagets omdømme er ikke ny. Klynkende, reaktive, selvtilstrækkelige minuttællere er nogle af de fordomme, der bliver klistret på os i medierne. Vi ved, at det er fordomme. Men hvis vi vil styrke lærerprofessionens position i samfundet med professionelle vilkår og rammer, må vi alle engagere os og gøre op med fordommene.

Vi er som lærere meget bevidste om vores ansvar for eleverne og undervisningen. Det ansvar og vores professionalisme skal vi have med i dialogen med andre om vores arbejde og syn på skolen. Uanset om vi snakker med familie, venner, naboer eller den lokale avis. Det er ikke ligegyldigt, om du som lærer til en urolig elev fortæller, at eleven skal have tilbud, der kan støtte hans udvikling – eller du fokuserer på, at eleven er forstyrrende for din undervisning.

Gavner det undervisningen?

Som lærere har vi ansvaret for at vælge metoder og indhold, der passer til den enkelte elev og klasse. Det er spændende og berigende at være lærer og gøre en forskel for den enkelte elev. Men det er også krævende. For der er ingen patentløsninger på den opgave, vi har påtaget os. Kernen i vores profession er netop, at det er vores faglighed, uddannelse, engagement og mulighed for sammen med kollegerne at træffe de rigtige valg, der er helt afgørende for den gode undervisning.

Lena arbejder med en ny årsplan for 8. klasse, som hun har i fysik/kemi. Hun overvejer at videreudvikle et tværfagligt forløb, som hun gennemførte sammen med samfundsfag, sidst hun havde 8. klasse. Det var et arbejdskrævende – men rigtig godt forløb, hvor eleverne viste stor ansvarlighed. De byggede vindmøller og solfangere, arbejdede med brændselsceller mv. Undervisningen havde ledt eleverne frem mod en række af de trinmål, der er sat for undervisningen i fysik/kemi og samfundsfag. Hun havde været stolt, da eleverne på forældremødet viste og forklarede om energioverførsel, resurseforbrug og miljøbelastning. Helt så stolt havde hun ikke været, da hun så testresultatet sidst på skoleåret. Hun måtte konstatere, at de skriftlige testopgaver rettede fokus på nogle specifikke vidensområder, som hun ikke havde prioriteret i undervisningen.

Lena ved, at skolen og kommunen lægger vægt på, at man klarer sig godt, når resultaterne sammenlignes – men hvilken undervisning får eleverne størst udbytte af? Lena må træffe nogle valg – og stå til ansvar for dem.

Lærernes valg er en afgørende faktor i forskellen på god og dårlig undervisning. Det centrale spørgsmål: "Gavner det undervisningen?" må stilles igen og igen. Gavner det undervisningen at negligere lærernes praktiske og teoretiske viden? Gavner det undervisningen at indføre ledelsesprincipper med kontrol og detailstyring af medarbejderne? Vi skal konsekvent stille spørgsmålet til dem, der fastsætter rammerne for vores undervisning – men vi skal også stille det til os selv og hinanden. Og så skal vi konsekvent komme med vores egne udspil.

Det er et kriterium for lærerprofessionalitet, at læreren kan handle selvstændigt på grundlag af en kundskabsbase, som kan sikre kvalificerede analyser og nogle overskridende refleksioner. Det er grundlaget for, at den professionelle lærer ikke er afhængig af kagebogsmetoder, modeluner og lægmandsmeninger om, hvad der er god undervisning.

Lektor Kirsten Krogh-Jespersen,
Århus dag- og aftenseminarium

Vi stiller krav

Danmarks Lærerforening stiller krav – og vi er parate til at tage de nødvendige konflikter for at nå de mål, foreningen sætter sig. Professionsstrategien betyder, at vi begrundet vores krav om løn og arbejdstid ud fra vores visioner for en god skole og i overensstemmelse med det professionelle lærerarbejde og folkeskolens kultur.

Tidligere har foreningens interesser i udviklingen af folkeskolen og sikringen af gode løn- og arbejdsforhold været to adskilte størrelser. Med professionsstrategien har vi en sammenhængende plan, der udvikler betingelserne for lærerfaget og folkeskolen. Vores faglige krav er afsat for folkeskolens udvikling og omvendt.

Lærerne skal have vilkår, der gør lærerarbejdet attraktivt, fordi engagerede og fagligt dygtige lærere er grundlaget for en god skole. Kvalitet, samarbejde og udvikling er her nøgleordene. Professionsstrategien skal sikre, at lærerne i deres indbyrdes samarbejde har råderum til at prioritere deres indsats i forhold til de enkelte arbejdsopgaver. Dialog om mål, rammer og resultater er omdrejningspunkt for samarbejdet mellem lærerne indbyrdes og mellem ledelse og lærerne.

Lærerne skal have mulighed for at påtage sig ansvaret for undervisningen. En sådan lærerrolle giver et udviklende og meningsfyldt arbejde, og medvirker til at sikre en god skole til gavn for vores elever og for det danske samfund.

Pres på professionen

Den offentlige sektor gennemløber store forandringer i disse år. På skoleområdet oplever vi, at presset på den enkelte lærers individuelle ansvar vokser samtidig med, at der gives mindre råderum til at forvalte ansvaret. Vi står i den paradoksale situation, at kravene til den enkelte lærers professionalisme er stigende, mens rammerne for professionen undergraves.

Vi er betroet en vigtig funktion i samfundet, som derfor har en berettiget forventning om kompetente lærere, indsigt i skolens arbejde og en løbende dialog om, hvordan kvaliteten udvikles. Hvis vores funktion skal varetages med succes, kræver det tillid fra borgere og politikere til, at vi kan foretage de rigtige valg for at nå de stillede mål.

I de seneste år er udviklingen ensidigt gået i retning af flere centrale bestemmelser. Vi møder i stigende grad en forestilling om, at blot der fokuseres på de skoler, hvor eleverne opnår de bedste testresultater, kan man forbedre andre skolars resultater via udbredelse af eksempler på såkaldt "best practice". Det er en naiv og grov nedvurdering af undervisningsopgavens kompleksitet. Kontrol af lærerne medfører ikke bedre undervisning – men alene mere kontrol.

Der er med andre ord et stort pres på lærerprofessionen. Danmarks Lærerforenings professionsstrategi handler om at bevare lærernes professionelle ansvar for undervisningen – og om at gå imod tendensen til kontrol af undervisningen fra ikke-fagpersoner.

Foreningen vil fortsat kæmpe for at sikre lærernes ansvar og råderum i forhold til undervisningen. Dels fordi det giver større arbejdsglæde, dels fordi det skaber bedre undervisning, når det er lærernes vurderinger – og ikke nationale standarder – der bestemmer indholdet i undervisningen.

Autoriteterne har i rigtig erkendelse af Lærerpersoneghedens betydning for Skolegerningen overladt Sagen (indhold og metode) til Læreren individuelle Skøn.

Kultusminister H.V. Styhrs cirkulære vedr. undervisningen i de enkelte fag af 6. april 1900.

Cirkulæret fastslog læreren ansvar for valg af metode i undervisningen.

Vi har alle et ansvar

Folketinget, undervisningsministeren, kommunalbestyrelsen og skolebestyrelsen fastlægger mål og rammer for skolen. I Danmarks Lærerforening har vi et stort ansvar for centralt og lokalt at påvirke de beslutninger, der tages for skolen – og stoppe op, når vores professionelle muligheder forringes. Men i forhold til mange politiske beslutninger har vi kun indflydelse via konstruktive argumenter. Det er desværre ikke altid nok til at undgå, at der træffes uhensigtsmæssige beslutninger for skolen. Men det er vigtigt, at der igen og igen argumenteres for vores sag.

Foreningen fortsætter indsatsen i forhold til beslutningstagerne. Men der kan kun opnå større forståelse for lærerprofessionens betydning for skolens – og dermed det danske samfunds – fremtid, hvis hele foreningen er med.

Hovedstyrelsen sætter fokus på:

- hvordan vores syn på lærerprofessionen kan kommunikeres af hovedforening og kredse,
- hvordan vi kan sætte dagsordenen i forhold til lærerarbejdets indhold og vilkår og
- hvordan vi kan styrke samarbejdet med andre interessenter centralt og lokalt.

Men skal vi virkelig have gennemslagskraft, er det nødvendigt, at vi alle – ledere, lærere og tillidsvalgte – argumenterer for vores profession og skolesyn. For det er ikke kun gennem selve undervisningen, at vi får samfundets anerkendelse. Vi skal også fortælle historierne om skolens udfordringer og succeser. Det er vores fælles opgave.

Professionalisme er ikke en mærkat, du giver dig selv – det er en beskrivelse, du håber, at andre vil bruge om dig.

Direktør Christian Madsbjerg, Kontrapunkt

Fotos og layout: Stig Nielsen, Tryk: Centerryk, Holbæk

Læs mere på
www.dlf.org